

**KKTC
YAKIN DOĞU ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
HALK BİLİMİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI**

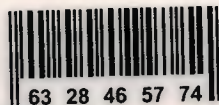
**SURİYE TÜRKMENLERİNDE SOSYAL YAŞAM
(İNCELEME)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**HAZIRLAYAN
AHMET ŞAFAK**

**TEZ DANIŞMANI
Prof. Dr. HABİB DERZİNEVESİ**

LEFKOŞA-2010

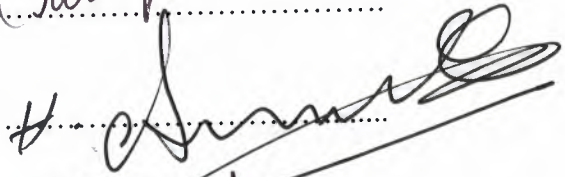

NEU

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ahmet Şafak'a ait 'Suriye Türkmenleri' adlı çalışma, jürimiz tarafından Halk Bilimi Eğitimi Ana Bilim dalında yüksek lisans tezi olarak oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Orhan Çiftçi :.....

(Üye) : Prof. Dr. Habib Derzinevesi :.....

(Üye) : Yrd. Doç. Dr. Ahmet Güneylü :.....

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim elemanlarına ait olduklarını onaylarım.

8./11./2010-04-24

Doç. Dr. Cem Birol
Enstitü Müdürlüğü

ÖNSÖZ

Bir toplum tarih boyu çeşitli olaylarda, zoraki göç ve ayrılıklara maruz kalabilir ve her zaman gurbet ve sıla özlemi o milletin kaderi haline gelebilir. Türk dünyasının tarih ve coğrafyasına bakarsak bu konuyu daha iyi görürüz. Tezimizle ilgili olarak yakın tarihimizde Osmanlı imparatorluğunun çöküşü sırasında ülke eyalet ve vilayet olarak büyük imparatorluğun gövdesinden ayrılmış olan birçok yer vardır. Suriye'nin de bu ülkelerden biri olduğunu görürüz. Bu sebeple orada bulunan soydaşlarımızın bir kısmı ana vatana kavuşmuş ne yazık ki bir kısım da yeni ayrılan kendi başına cumhuriyet kuran Suriye topraklarında yaşamaya mecbur kalmıştır. Hali hazırda iletişimin gelişmesi, gidiş-gelişlerin artması, vizelerin kalkması dolayısıyla bir gün Suriye'ye gezmeye ve orada bulunan akrabalarımı ziyarete gittim. Bir haftalık gezimde bana enteresan gelen konu onların ana vatandan uzak olmaları, maddi durumlarının kötü olması nedeniyle insanlar hiçbir türlü akrabalarıyla yakınlık kurmamış ve buna rağmen dillerinin ve kültürlerinin o bölgede asimilasyon pençesi altında iken bile halen koruyup sakladıklarını gördüm. Bu nedenle Halk Bilimi Eğitimi yüksek lisans yaptığım için hocamla görüşerek Suriye'de yaşayan Türklerin soy kökünü gelenek ve göreneklerini araştırılmasını ve tez konusu yapılmasını istedim. Hocamla beraber bu konuda 500'e yakın gelenek görenekler hakkında sorular hazırladık ve bundan sonra araştırmalarım için Suriye maceralarım başladı. Orada ilk başta çok büyük zorluklarla karşılaştım. Nihayet ilgili ve resmi kurumlara başvurarak bu konuda resmi izinler alabildim. Orada Türklerin yaşadığı birçok köy ve kasaba gezdim. Bu köylerde yaşlı insanlarla diyalog kurdum. Bilirkişilerin ekseriyetle yaşlı olmalarına rağmen yüzlerinde bir korku bir çekingenlik hissettim. Sebebini sorduğumda hükümetin adamlarından korktukları söylediler. Özellikle geceleri evlerde toplanarak Türkiye'den gelen bir misafir ağırladıkları bahanesiyle toplanıp aktardıkları bilgileri kayıt altına aldım. Bilirkişilerin çoğu resim çektirmekten imtina ettiler. Ve ben de onların bu korkusunu anlayarak isteklerini yerine getirdim. Gündüzleri turistler gibi aldığımız bilgiler ışığında anlatılan yerleri gezip görüntülemeye çalıştım. Gezdiğim yerlerden örnekler vermek gerekirse, başta Halep ve köyleri olmak üzere, Şam, Lazkiye, Cerablus, Hama, Humus ve bunlara bağlı birçok köy ve kasaba gezip birçok kişiden yöre hakkında bilgi aldım. Aldığım bilgileri kaybolmasın diye derhal kağıda döktüm. Bir kere uğradığım bir köye ikinci bir defa gitmek zor olduğu için her gittiğim yerde aklımda olan sorularıma cevaplar aradım. Yaptığım

derleme sırasında yaşlıların ana vatan hasreti ve çektikleri acıları gözlerindeki yaşlarda gördüm ve çok üzüldüm.

Suriye'de yaşayan bazı Türk yazar ve şairler eserlerini Arapça yazmışlardır. Onlardan birkaç tanesini örnek olarak tezimde verdim. Suriye'deki araştırma seferlerim birkaç kez sürdü. Nihayet topladığım bu verileri tez haline getirdim.

Bu tezimi hazırlamam esnasında zamanlarından çaldığım başta eşime ve kızım Zehra Neslihan'a... Suriye'deki Türkiye Cumhuriyeti Başkonsoloslugu çalışanlarına, Suriye'de yaşayan ve bana yardımcı olan bütün soydaşlarıma ayrıca bana rehberlik edip köy köy benimle dolaşan soyadlarını vermemi istemeyen Halil ve Ali arkadaşlara ve beni misafir eden ailelerine, derlemelerimde bana yardımcı olabilecek şahıslardan en önemlisi olan Hamo Hasan'ı bana tavsiye eden Suriye'nin günümüzdeki en ünlü tarihçilerinden biri olan Ahmet Hamdi'ye, bana yaşam tarzı, bilgisi, kültürü ve edebiyat alanında bildikleriyle en büyük kaynak olan Hamo Hasan ve beni misafir eden ailesine, ayrıca Halep'te yine bana önemli kaynak olanlardan birisi olan Tarık Hamed'e, tezin plan ve projesinin oluşturulmasında canı gönülden bana yardımlarını esirgemeyen Türk dünyasında da tanınan büyük yazar ve araştırmacı Sayın Mustafa Gökçeoğlu'na, ayrıca bugüne kadar bana emeği geçen bütün hocalarıma ve son olarak bana her konuda yardımcı olan ve en fazla kahrımı çeken tez danışmanım hocam Sayın Profesör Doktor Habib Derzinevesi'ne teşekkür etmeyi bir borç bilirim.

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
JÜRİ ÜYELERİNİN ONAY SAYFASI.....	I
ÖNSÖZ.....	II
GİRİŞ	IV
İÇİNDEKİLER	V

BİRİNCİ BÖLÜM

SURİYE	1
COĞRAFI KONUM VE İKLİM	1
SURİYE TÜRKLERİ	2
ETNİK YAPI	2
DİN	2
SURİYE’NİN İLLERİ.....	2
FİZİKİ YAPI	4
İKLİM.....	5
TABIİ KAYNAKLAR	5
EĞİTİM	6
EKONOMİ	7
SURİYE TARİHİNE GENEL BİR BAKIŞ.....	8
TÜRKMENLERİN SURİYE’YE GELİŞLERİ	12
TÜRKMENLER SURİYE TOPRAKLARINDA.....	13
TÜRKMENLERİN YOĞUN YAŞADIĞI BÖLGELER.....	14
İDARİ VE HUKUKİ TEŞKİLATLARI	18
YAYIN VE KURULUŞ ORGANLARI	18

SURİYE'DE 400 YILLIK TÜRK HAKİMİYETİ.....	19
OSMANLI'NIN ARDINDAN SURİYE VE ORTADOĞU MANZARALARI.....	19
SURİYE'NİN OSMANLI'DAN AYRILMASI	20
TÜRKLERE UYGULANAN ASİMİLASYON POLİTİKALARI	21
SURİYE'NİN YAKIN TARİHİ.....	23
BUGÜNKÜ DURUM.....	25
STRATEJİK.....	26
DIŞ PROBLEMLER	27
İÇ PROBLEMLER.....	27
SELÇUKLU DÖNEMİNDE SURİYE	28
HALEP TÜRKMENLERİ	35
HALEP TÜRKMENLERİ 2	40
SURİYE VE HALEP	41
HAMA VE HUMUS TÜRKMENLERİ.....	43
HAMA	43
KUNTEYRA GOLAN BÖLGESİ TÜRKMENLERİ	44
CERABLUS CİVARINDAKİ TÜRKMEN AŞİRETLERİ	44
ŞAM VE DRAA TÜRKMENLERİ.....	46
ŞAM'IN TURİSTİK MEKANLARI	46

İKİNCİ BÖLÜM

DÜĞÜN TÖRENLERİ.....	52
DOĞUMLA İLGİLİ İNANIŞLAR.....	55
ADAK.....	56
SÜNNET	57
ADLAR (İSİMLER)	57

LAKAPLAR	58
HAYVAN İSİMLERİ	59
ÇAĞIRMALAR HİTAPLAR	59
BAYRAMLAR TÖRENLER.....	59
DAYANIŞMA YARDIMLAŞMA	60
KOMŞULUK HAKKI	
ÖLÜMLE İLGİLİ İNANIŞLAR	61
SURİYE YEMEKLERİNDEN SEÇMELER.....	62
HUMUS.....	62
BAKLA EZMESİ.....	63
PATLICAN YOĞURTLAMA	63
BABAGANNUÇ (PATLICAN SALATASI)	64
FELAFEL	64
ATASÖZLERİ VE DEYİMLER.....	66
FIKRA ÖRNEKLERİ	69
YAŞLI KADIN	69
VERGİ MEMURU	69
EŞEKTEN İNMEDEN SAYMAK	69
HİKAYE ÖRNEĞİ	70
İYİLİK DÜNYADAN KALKALI 40 SENE OLMUŞ	70
TÜRKMEN MANİLERİNDEN SEÇMELER	71
ŞİİR ÖRNEKLERİ	73
DEREDEN TEPEDEDEN	73
GAVURELİNDEN ÇIKTIM YÖNÜM KIBLEYE	74
SABIR	81
NE İÇİN BÖYLE ASİ OLURSUN	82
BUNU BÖYLE BİLESİN	84

EY DİVANE GÖNLÜM.....	90
NASİHAT	91
ZAHMARI (ZAMHARI)	95
MEVLİT	96
DERTLİ KEREM	99
SABİA'YI HIFZ EYLE	101
SENE 1346	111
GURBET YÜZÜNDEN	113
ÖZGÜR OLMAK	114
ANANIN KÖTÜSÜ YOK.....	115
BAŞTA GÜÇ	116
ZEYTİN AĞACI.....	117
BU KÖYLER BİZİM KÖYLER	119
BAYIR-BUCAK BİR CENNET	120
TÜRKMEN KÖYLERİMİZ.....	121
TÜRKÇE'M-ARAPÇA'M.....	122
TÜRKMEN KADIN	124
BAYRAMIN KUTLU OLSUN	126
BAYIR-BUCAK DAĞLARI	128
KÖYLERİMİZ VATAN	129
AYRILIK RÜZGARİ DAĞITTI BİZİ	130
GARDAŞ.....	131
TÜRKMEN DEĞİLMİ	132
ABBAS PAŞA (YER VAR ÖNÜNDE).....	134
ÇIKTIK HOROSAN'DAN	135
DURNALAR.....	136